

**Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue**

VALVONTASUUNNITELMA ja -OHJELMA v:lle 2019

Sisällysluettelo

A Valvontasuunnitelma

- 1 Johdanto
- 2 Kainuun ympäristö ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot
- 3 Valvonnan tavoitteet
- 4 Valvonnan sisältö
- 5 Valvonnan resurssit
- 6 Valvonnan kehittäminen
- 7 Sidosryhmäyhteistyö ja tiedottaminen
- 8 Valvontasuunnitelman tarkistaminen
- 9 Yleisen edun valvonta
- 10 Hallintopakkoasiat ja tutkintapyyntö

B Valvontaohjelman 2018 toteuma

C Ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvontaohjelma vuonna 2019

- 1 Valvonnan tulostavoitteet
- 2 Laitosvalvonta, valvontaluokat
- 3 Määräaikais- ja muut tarkastukset v. 2019
- 4 Raportointi
- 5 Tarkkailusuunnitelmat
- 6 Ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset
- 7 Häiriö- ja yleisöilmoitukset
- 8 Valvonnan maksullisuus

D Jätelain mukainen valvonta

E Vesilain mukainen valvonta

- 1 Vesitalouslupien valvonta
- 2 Vesilakiin perustuva ilmoitusmenettely
- 3 Muu vesilain mukainen valvonta

F Patoturvallisuuslain mukainen valvonta

G Valvontaohjelman ja valvontaraportin käsittely

Liitteet

1. Ympäristölupien määräaikaistarkastukset vuonna 2019
2. Patojen määräaikaistarkastukset vuonna 2019

Ympäristönsuojelulain (YSL) 168 § velvoittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen laatimaan valvontasuunnitelman YSL:n mukaista säännöllistä valvontaa varten toimialueellaan. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista.

Valvontasuunnitelma laaditaan ottaen huomioon voimassa oleva Ympäristövalvonnan ohje (Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2016) sekä Ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaopas (Ympäristöministeriön ohjeita 9/2014) Valvontaohje antaa puitteet valvonnalle ja määrittelee yleisellä tasolla valvonnan sisällön, tavoitteet ja kohdentamisen sekä tarkastustiheydet ja ilmoitusten käsittelyn määräajat. Valvontaohjeessa käsitellään tarkkailusuunnitelmien hyväksymismenettelyä ja sisältöä sekä määräaikaistarkastusten ja muiden tarkastusten ja valvontatoimien suhdetta.

Viranomaisvalvonta kohdistuu ympäristönsuojelu-, jäte- ja vesilakien, niiden nojalla annettuja alemman asteisten säädösten (yleinen laillisuusvalvonta) sekä näihin perustuvien ympäristö- ja muiden lupien (lupavalvonta) valvontaan.

Tämä valvontasuunnitelma kattaa Kainuun ELY-keskuksen suorittaman ympäristönsuojelulain, jätelain, kemikaalilain, vesilain ja patoturvallisuuslain mukaiset valvontatoimet. Valvontasuunnitelman tavoitteena on kehittää, yhtenäistää ja tehostaa valvontaa. ELY-keskus vastaa myös toimialaansa kuuluvasta vesihuoltolain, luonnonsuojelulain ja maa-aineslain mukaisesta valvonnasta. Näiden lakien mukaisia valvontatoimia ei ole käsitelty tässä suunnitelmassa.

Kainuun ympäristö ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Kainuun luonnon peruselementtejä ovat laajat metsä- ja suoalueet, vaarat ja runsas vesistöjen määrä. Kainuun maapinta-alasta on 81 % metsää, 12 % vesistöjä ja 36 % suota. Maakunnan alue kuuluu valtaosin Oulujoen vesistöalueeseen. Kainuun luonnonympäristö on pääosin puhdas ja ympäristön tila yleisesti ottaen hyvä.

Ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi määritellyt tavoitteet ja toimenpiteet on esitetty *Kainuun ilmastostrategia 2020*-raportissa. Ilmastomuutoksen hillitsemiseksi tarvitaan hiilineutraalia energiantuotantoa sekä ekotehokasta energian ja luonnonvarojen käyttöä. Ilmanlaatu on Kainuussa hyvä; luvanvaraisten polttolaitosten savukaasujen puhdistus on tehokasta.

Kainuun vesiensuojelun tavoitteet ja toimenpiteet on kirjattu *Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2021-* sekä *Toimenpideohjelma 2016–2021* – asiakirjoihin. Eniten vesien tilaa muuttaa maa- ja metsätalouden hajakuormitus sekä vesistöjen säännöstely. Turvetuotanto ja kalankasvatus ovat vesistökuormituksen kannalta erityisesti valvottavia luvanvaraisia toimintoja. Kaivosteollisuuden aiheuttama vesistökuormitus näkyy lähinnä metalli- ja sulfaattipäästöissä. Ympäristölupaviranomainen on alkanut vasta viime vuosina edellyttää kaivostoiminnan sulfaattipäästöjen tarkkailua, joten pidempiaikaista tarkkailutietoa ei ole vielä olemassa.

Yhdyskuntien aiheuttama vesistökuormitus on menneinä vuosikymmeninä vähentynyt erityisesti orgaanisen aineen ja fosforin osalta. Nykyisillä yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoilla saadaan vähennettyä fosforia ja happea kuluttavaa orgaanista ainesta tehokkaasti, yli 95 %. Fosforin on katsottu vaikuttavan eniten purkuvesien rehevyyteen.

Valvonnan tavoitteet

Valvonnalla varmistetaan, että Kainuun ELY -keskuksen toiminta-alueella toimitaan lakien, niiden pohjalta annettujen asetusten ja määräysten, ympäristölupien, lakiin perustuvien ilmoitusten ja muiden päätöksien mukaisesti. Valvonnan avulla vähennetään päästöjä pinta- ja pohjavesiin, ilmaan sekä maaperään, ehkäistään jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvia haittoja ja padoista aiheutuvia onnettomuustilanteita, edistetään meluntorjuntaa sekä vähennetään haitallisten aineiden käyttöä. Valvonnalla ja tarkastuksilla välitetään tietoa lainsäädännön vaatimuksista, ympäristön pilaantumisherkyydestä, toiminnan ympäristövaikutuksista, parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta (BAT) sekä ympäristön kannalta parhaasta käytännöstä (BEP).

Valvonta on suunnitelmallista ja siinä keskitytään ympäristövaikutuksiltaan merkittäviin tehtäviin. Erityistä huomiota kiinnitetään laitosten päästöihin, raportointiin sekä vaikutusten ja riskien arviointiin. Työssä korostetaan puolueettomuutta, avoimuutta ja hyvää asiakaspalvelua.

Ympäristövalvonta on yhteistyötä alueen kuntien ja muiden viranomaisten kanssa. ELY-keskuksen suorittamista määräaikaistarkastuksista, ilmoitetaan etukäteen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja suurempien toimijoiden osalta myös terveydensuojeluviranomaiselle. Muiden viranomaisten (TUKES, STUK) tarkastuksiin osallistutaan ja myös ympäristöterveydenhuollon ja työsuojelun viranomaisten kanssa toimitaan yhteistyössä. Patoturvallisuuslain mukaisesta määräaikaistarkastuksesta sovitaan padon omistajan ja patoturvallisuusviranomaisen kesken. Tarkastukseen kutsutaan myös pelastusviranomaisen sekä jäte- ja kaivospadoilla ympäristösuojelulakia valvova viranomaisen.

Akuutteihin valvontatapauksiin, kuten laitosten häiriöilmoituksiin, häiriötilanteisiin, havaittuihin tai epäiltyihin lupaehtojen rikkomisiin, ympäristövahinkoihin sekä kansalaisten tekemiin valituksiin ja ilmoituksiin, reagoidaan joutuisasti ympäristöministeriön valvontaohjeessa asetettujen tavoiteaikojen mukaisesti. Merkittävässä häiriö- ja päästötilanteissa sekä epäilyissä lupaehtojen rikkomistapauksissa laitoksella suoritetaan tarkastus. Yleisöilmoituksen perusteella suoritetaan tarkastus tarvittaessa.

Määräaikaistarkastuksella tarkoitetaan valvontaohjelmaan perustuvaa, määräajoin tehtävää tarkastusta. Määräaikaistarkastuksia tehdään valvontaluokkien 1 – 4 edellyttämällä tiheydellä. Valvontaan kuuluu ympäristöluvassa tai aiemmissa tarkastuksissa määrättyjen, määräaikaan mennessä tehtävien suunnitelmien tai selvityksien käsittely. Luokitelluilla padoilla pidetään määräaikaistarkastus vähintään viiden vuoden välein. Tarkastuksessa selvitetään padon kunto ja padon turvallisuuteen vaikuttavat seikat.

Ongelmatilanteet pyritään ratkaisemaan neuvottelemalla. Ellei tavanomainen viranomaisohjaus valvonnassa (neuvottelu, kehoitus) johda lain- ja luvanmukaiseen tilaan, käytetään tarvittaessa hallintopakkoa ympäristöministeriön valvontaohjeen mukaisesti. Kaikista valvontatoimista tehdään kirjallinen dokumentti. Se voi olla esimerkiksi tarkastusmuistio, puhelinmuistio tai sähköpostiviesti, joka tallennetaan (USPA).

Valvonnan sisältö

YSL:n 168 §:n 3 momentti edellyttää, että valtion valvontaviranomaisen on laadittava vuosittain luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmaan on sisällytettävä kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman toteutumisesta. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Valvonnalla tarkoitetaan valvontaviranomaisten toimia ympäristölupamääräysten noudattamisen valvomiseksi. Valvontatyö käsittää valvonnan suunnittelun (valvontaohjelman laatiminen), valvonnan järjestämisen, valvonta- ja raportointitietojen tallennuksen sekä valvonnasta tiedottamisen. Valvontatyö voidaan jakaa ennakkovalvontaan ja jälkivalvontaan. Varsinaisen lupa- ja laillisuusvalvonnan lisäksi alueellisen ympäristöviranomaisen tehtäviin kuuluu yleisen edun valvonta.

Ennakkovalvonta käsittää ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusten hyväksymiset, rekisteröinnit ja tietojärjestelmään merkitsemiset, luvan tarpeen arvioinnit sekä suunnitelmien käsittely- ja hyväksymismenettelyt. Ennakkovalvontaan sisältyy lausuntojen antaminen aluehallintovirastolle ja kunnille ympäristölupahakemuksista, tarkastukset, neuvottelut sekä neuvonta ja ohjaus.

Jälkivalvonta puolestaan on laillisuusvalvontaa, joka käsittää valvontaviranomaisen toimet ympäristölainsäädännön noudattamisen, tarvittavien lupien sekä lupamääräysten valvomiseksi toiminnan aikana ja toiminnan lopettamisen jälkeen. Lisäksi valvontaan luetaan kuuluvaksi toimintoja koskevien yleisöilmoitusten käsittely sekä valvontatilanteista ilmoittaminen yleisölle. Ennakkovalvonta ja jälkivalvonta muodostavat valvontakokonaisuuden.

Jälkivalvontaan sisältyy tarkkailu- ja muiden suunnitelmien hyväksyminen, toiminnanharjoittajien laatimien raporttien (vuosi-, osavuosi ja kuukausiraportit, ympäristön tilan seurantaraportit, laadunvarmistusraportit ja vertailututkimukset) arviointi, laitos-, laite- ja maastotarkastukset sekä tarvittaessa toimenpiteet ympäristönäytteiden ottamiseksi.

Laitostarkastuksia tehdään määräajoin, onnettomuus-, häiriö- ja poikkeustilanteissa sekä yleisöilmoitusten tai havaittujen epäkohtien perusteella. Epäkohtiin puuttumien edellyttää selvityspyynnöitä, kehotuksia, määräyksiä sekä tarvittaessa hallintopakkeinojen käyttöä. Valvontatyöhön kuuluu myös luparikkomusten käsittely sekä lausuntojen ja asiantuntija-avun antaminen poliisille ja syyttäjälle tutkintapyynnöiden ja rikosasioiden käsittelyssä.

Valvontaan kuuluu myös muita tehtäviä, kuten lausuntojen antamista ja mahdollista osallistumista asiantuntijana lupamääräysten sekä päästöjen seuranta- ja raportointiohjelman valmisteluun.

Ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaisesta valvonnasta Kainuun ELY-keskuksessa vastaa ympäristövastuu -yksikkö, vesilain mukaisten lupien ja patoturvallisuuslain valvonnasta ympäristön kehittäminen -yksikkö.

5 Valvonnan resurssit Lupa- ja laillisuusvalvontaan Kainuun ELY-keskus käyttää vuonna 2019 noin 16,5 henkilötyövuotta (htv), josta noin 7 htv on ympäristönsuojelun valvontaa, 1 htv vesilain valvontaa ja 8,5 htv patoturvallisuusvalvontaa. Käytännön valvontatyöhön osallistuu Kainuun ELY-keskuksessa kaikkiaan n. 19 henkilöä. Kainuun ELY-keskus toimii valtakunnallisena patoturvallisuusviranomaisena, ja muihin ELY-keskuksiin sijoitettuina on viisi henkilöä näissä tehtävissä. Kainuun ELY-keskuksessa on valtakunnallinen erikoistumistehtävä, kaivosten ympäristöturvallisuus. Em. erikoistumistehtävään käytetään noin 1.5 htv.

6 Valvonnan kehittäminen

Valvontaa toteutetaan ympäristöministeriön valvontaohjeen periaatteiden mukaisesti. ELY-keskusten, erityisesti rajanaapureiden, välistä valvontayhteistyötä tiivistetään edelleen. Pohjois-Suomen AVI:n ympäristölupavastuualueen ja toiminnanharjoittajan kanssa järjestetään tarvittaessa yhteisiä neuvotteluja erityisesti ympäristölupien valmistelu- ja myöntövaiheissa. Kainuun ELY-keskus on osallistunut yhteistyössä PSAVI:n kanssa suurempien hankkeiden ympäristölupahakemusten ennakkotarkastukseen. Ympäristöhallinnon sisällä toimivien toimintamalliryhmien ja

sektorikohtaisten asiantuntijaryhmien toimintaan osallistutaan tarpeen mukaan. Ympäristövastuu -yksikön yksikönpäällikkö on valtakunnallisen valvontapäällikköryhmän jäsen.

Valvonnan tukena toimivien tietojärjestelmien, tilastojen ja käytössä olevien erilaisten valvontatyötä tukevien tietokantojen sisältö pidetään ajantasaisena. Tietojärjestelmiin tallennettavat tiedot pyritään saamaan tietojen toimittajilta sähköisesti. Valvonnassa kerättävän tiedon tulee olla mahdollisimman oikeaa ja luotettavaa. Tavoitteena on sähköisen asiointin ja sähköisten asiakirjojen ja tietokantojen nykyistä laajempi hyödyntäminen.

Yhteistyötä KAIELY:n eri yksiköiden, muiden ELY-keskusten sekä Pohjois-Suomen AVI:n ympäristölupavastuualueen kanssa ylläpidetään. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) ja Säteilysuojelukeskuksen (STUK) kanssa toimitaan yhteistyössä niiden toimialaan kuuluvien teollisten toimintojen ja kemikaalien käsittelyn valvonnassa. Yhteistyötä kehitetään myös työsuojeluviranomaisen, ympäristöterveydenhuollon, Luonnonvarakeskuksen (LUKE), Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) kanssa pyytämällä niiltä tarvittaessa asiantuntija-apua valvonnan tueksi.

Kaivannaistoiminnan valvontakäytäntöjä kehitetään edelleen kaivosympäristöjen ympäristövaikutuksiin kohdistuvassa valtakunnallisessa erikoistumistehtävässä. Kaivostoimintaa valvoville viranomaisille annetaan asiantuntija-apua kaivosten ympäristöturvallisuuteen liittyen. Valvontaa tukevaa asiantuntijakoulutusta järjestetään. Asiantuntijapalvelut keskittyvät kaivannaisjätteiden geokemian ja analysoinnin tuntemukseen, kaivannaisjätteiden ympäristövaikutusten ja kaivostoiminnan vesistövaikutusten arvioimiseen sekä kaivannaisjätteiden jätehuoltosuunnitelmista ja päästö- ja ympäristötarkkailuohjelmista annettaviin lausuntoihin. Kaivannaistoiminnan valvontakäytäntöjä kehitetään yhdessä POPELY:n ja LAPELY:n kanssa.

Ympäristönsuojelun ja vesilain piiriin kuuluvien viranomaistehtävien ja patoturvallisuuden sektoreilla tapahtuva valvonta- ja tarkastustoiminta nivotaan yhteen asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Kehitetään vesilain mukaisten valvontakohteiden tarkastuskäytäntöjä. Perehdytään kemikaalilain ja REACH-asetuksen edellyttämään valvontaan. Uuden ympäristönsuojelu-, vesi- ja jätelainsäädännön vaatimiin muutoksiin lupa- ja laillisuusvalvonnassa järjestetään tarvittavaa koulutusta. Eryteisesti jätelain toimeenpano ja ympäristönsuojelulain uudistus otetaan huomioon valvonta- ja neuvontatyössä. Säädosmuutoksista tiedotetaan myös muille viranomaisille ja toiminnanharjoittajille.

7 Sidosryhmäyhteistyö ja tiedottaminen

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ilmoitetaan etukäteen tehtävistä tarkastuksista. Aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen järjestämiin katselmuksiin samoin kuin Turvatekniikan keskuksen järjestämiin tarkastuksiin osallistutaan.

Kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään. Kuntien kanssa pidetään vuosittain keskustelutilaisuus toimintatavoista ja ajankohtaisista ongelmista. Em. voi olla asiakkohtana esim. MRL:n mukaisen kehittämiskeskustelun yhteydessä. Kunnille ja lupa-asiakkaille tarjotaan mahdollisuus osallistua ympäristöhallinnon järjestämiin, ympäristölakeihin ja valvonnan kehittämiseen liittyviin koulutus- ja keskustelutilaisuuksiin. Videoneuvotteluyhteyksiä hyödynnetään tehokkaasti. Kuntia opastetaan niiden omien valvontasuunnitelmien laadinnassa.

Patoturvallisuuslain mukaisten tarkastusten osalta padon omistajille lähetetään vuoden alussa kirje, jossa pyydetään padon omistajia ottamaan yhteyttä viranomaiseen, jotta tarkastusajankohta voidaan sopia. Ajankohta ilmoitetaan myös pelastusviranomaiselle ja jäte- ja kaivospadoilla ympäristösuojelulakia valvovalle viranomaiselle.

Kainuun ELY-keskus julkaisee tiivistelmän valvontasuunnitelmasta internetissä. Verkkosivuilla ovat nähtävillä myös Y-vastuualueen valvomat laitokset, laitosten valvontayhteyshenkilöt, tehdyt tarkastukset sekä ilmoituksien johdosta tehdyt päätökset.

Valvonnasta tehdään vuosittain seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä kertomus, jossa arvioidaan edellisen vuoden toteumaa verrattuna valvontasuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Valvonnan vuosikertomuksessa on myös johdon arvio toiminnasta. ELY-keskuksen lupa- ja laillisuusvalvonnan periaatteista ja yksittäisistä valvonnallisista toimenpiteistä tiedotetaan tarpeen mukaan. Valvonnan maksullisuus edellyttää valvontatoiminnalta avoimuutta erityisesti asiakkaiden suuntaan.

8 Valvontasuunnitelman tarkistaminen

Valvontasuunnitelma pidetään ajantasaisena. Sen sisältö tarkastetaan vuosittain ja se käsitellään Y-vastuualueen päällikköpalaverissa. Suunnitelman laatii valvontapäällikkö. Verkkosivuilla olevaan valvontasuunnitelman tiivistelmään tehdään tarvittavat muutokset. Luvan ja lupaehtojen noudattaminen ympäristöriskinäkökulmasta on tärkein kriteeri, kun arvioidaan tarvetta muuttaa yksittäisen laitoksen tai toiminnan valvontaluokkaa. Jos priorisointia tehtävien hoitamisen suhteen joudutaan tekemään, noudatetaan valtakunnallista valvontaohjetta.

9 Yleisen edun valvonta

Kainuun ELY-keskus toimii alueellaan yleisen edun valvojana ympäristönsuojelu-, jäte- ja vesilain tarkoittamissa tehtävissä. ELY-keskus antaa tässä roolissa lausuntoja ja vastineita lupaviranomaisille ja oikeusistuimille vuosittain.

Valvontaviranomainen kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa valtion etua ja oikeutta toimialaansa kuuluvissa asioissa. Valvonnasta vastaavien yksiköiden (ympäristövastuu- ja ympäristön kehittäminen – yksiköt) tehtävät ja ratkaisuvälit on järjestetty siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus on kaikissa tilanteissa turvattu.

10 Hallintopakkoasiat ja tutkintapyynnöt

Valvontakeinoja valittaessa tulee noudattaa hallinnon suhteellisuusperiaatetta - minkä asteisesta lupa- tai lainrikkomuksesta kulloinkin on kyse. Toimenpiteet voivat vaihdella suullisesta kehotuksesta äärimmillään toiminnan keskeyttämiseen.

Lieviksi rikkomuksiksi voidaan katsoa mm. luvassa määrättyjen tietojen ilmoittamatta jättäminen tai vähäisten luvassa määriteltävien toimenpiteiden tekemättä jättäminen, joilla ei ole vaikutusta ympäristöpäästöihin. Vakavampia rikkomuksia ovat sellaiset, joista voi aiheutua haittaa ympäristölle tai ihmisten terveydelle.

Valvontaviranomaisella on velvollisuus ryhtyä toimiin havaitsemansa lainvastaisen tilan oikaisemiseksi. Tällaisessa tapauksessa toiminnan harjoittajaa kehoitetaan saattamaan tilanne määräajassa lainmukaiseksi. Tarvittaessa valvontaviranomainen tekee hallintopakkoapäätöksen tai hallintopakkoehakemuksen toimivaltaiselle viranomaiselle. Hallintopakkoapäätöksessä lain tai luvan vastaisesti toimiva määrätään

toimimaan lain edellyttämällä tavalla tai keskeyttämään laitton toiminta. Määräystä tehostetaan tarvittaessa uhkasakolla tai teettämishallalla. Lain rikkomistilanteissa valvontaviranomainen harkitsee myös asian ilmoittamista poliisille esitutkintaa varten.

ELY-keskuksen Y-vastuualue on hallintopakkoa käyttävä viranomaisen ympäristönsuojelulain mukaisissa toiminnoissa ja pilaantuneen maaperän tai pohjaveden selvitys- ja kunnostustyötä koskevissa asioissa sekä jätelain 13. luvun määrittelemissä ELY-keskuksen valvontavastuulle kuuluvissa asioissa (jätelain säännösten rikkominen jätehuollossa tai muussa jätelain tarkoittamassa toiminnassa). Kunnat ovat hallintopakkoviranomaisia ympäristönsuojelulain mukaisissa toiminnoissa, jotka eivät edellytä ympäristölupaa. Roskaamisasioissa hallintopakkoviranomainen on pääsääntöisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Pohjois-Suomen AVI:n ympäristölupavastuualue on hallintopakkoviranomainen vesilain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Näissä asioissa ELY:n Y-vastuualue panee tarvittaessa vireille hallintopakkohakemuksen, jotta ympäristölupavastuualue määräisi säännöksiä rikkovat toimimaan vesilain ja sen nojalla annettujen päätösten mukaisesti.

Useimmissa ympäristöä koskevissa laeissa kriteerinä tutkintapyynnön tekemiseen poliisille on yleisen edun vaatimus ja se, että tekoa ei ole pidettävä vähäisenä. Tilannekohtaisessa harkinnassa otetaan huomioon olosuhteet, eli se ajallinen ja paikallinen yhteys, johon teko tai laiminlyönti sijoittuu. Arvioitaessa ympäristösäännösten rikkomisen vähäisyyttä tietyissä olosuhteissa otetaan huomioon suoranaisesti tekoon liittyviä seikkoja, kuten seurauksen tai vaaran laatu, laajuus, kesto ja pysyvyys, laiminlyönnin tai teon tarkoituksellisuus, otetun riskin tietoisuus ja suuruus sekä teosta saadut taloudelliset hyödyt. Lisäksi vähäisyyden arviointiin liittyvinä olosuhteina kiinnitetään huomiota, onko kyseessä ensimmäinen kerta vai onko tekijän toiminnassa havaittu aikaisemminkin puutteita.

B. Valvontaohjelman 2018 toteuma

Kainuun ELY-keskuksen tekemä ympäristönsuojelulain mukainen valvonta toteutui valvontasuunnitelman ja asetettujen tulostavoitteiden mukaisesti vuonna 2018. Kainuun ELY-keskus valvoo noin 186 luvanvaraista laitosta, joista jätteenkuljettajia on 44 ja vuonna 2018 tehtiin kaikkiaan liki 120 tarkastuskäyntiä, joista määräaikaistarkastuksia oli 42 kpl. Kainuun ELY-keskuksen valvontamaksutulot olivat vuonna 2018 yli 50 000 €.

C. YMPÄRISTÖLUVANVARAISTEN JA REKISTERÖITÄVIEN TOIMINTOJEN VALVONTAOHJELMA VUODELLE 2019

Valvontaohjelma kattaa ympäristönsuojelulain mukaisten luvanvaraisten toimintojen valvonnan (ns. jälkivalvonnan) Kainuun ELY-keskuksessa vuonna 2019. Mukana ovat myös jätelain, vesilain ja patoturvallisuuslain mukaiset valvontatoimet. Valvontaohjelma ei sisällä YSL:n mukaisten ilmoitusten käsittelyä ja valvontaa, YVA-tehtävien hoitamista eikä muita Y-vastuualueen viranomaistehtäviä.

Valvontasuunnitelman laadinnassa on huomioitu Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen y-vastuualueen tulostavoiteasiakirja 2019 (sisältää tulossopimus- ja seurantamittarit), Ympäristövalvonnan ohje (Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2016) sekä Ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaopas (Ympäristöministeriön ohjeita 9/2014), valvontaan käytettävissä olevat resurssit sekä alueen alueen erityispiirteet.

1 Valvonnan tulostavoitteet v. 2019

Vuonna 2019 valvottaville laitoksille tehdään ympäristöministeriön kanssa tehdyn tulossopimuksen mukaisesti yhteensä noin 100 tarkastuskäyntiä. Näistä noin 40 kpl on määräaikaistarkastuksia.

Muita keskeisiä laillisuus- ja ympäristölupien valvontaan liittyviä tulostavoitteita ovat seuraavat:

- Resursseja kohdennetaan erityisesti kaivosten ja muiden merkittävää ympäristökuormitusta aiheuttavien laitosten valvontaan.
- Valvontaa kehitetään valtakunnallisten linjausten ja YM:n valvontaohjeen mukaisesti.
- Huolehditaan muuttuvan ympäristönsuojelulainsäädännön toimeenpanosta sekä järjestetään kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille aiheeseen liittyvää koulutusta.
- Lupa-asioista annettavissa lausunnoissa ja valvonnassa kiinnitetään huomiota pinta- ja pohjavesien suojelua, ilmanlaatua ja melua koskevien tarpeellisten seurantaehtojen asettamiseen sekä BAT-periaatteet täyttäviin vesiensuojelu-, ilmansuojelu- ja meluntorjuntavaatimuksiin.

2 Laitosvalvonta, valvontaluokat

Kainuun ELY-keskuksen valvontavastuulle kuuluu yhteensä noin 120 ympäristöluvanvaraista laitosta, tuotantopaikkaa tai muuta luvanvaraista kohdetta, joilla on voimassa oleva ympäristölupa ja aktiivista toimintaa (tai ympäristöpäästöjä koskeva jälkitarkkailuvelvoite, vaikka varsinainen toiminta onkin päättynyt). Yhdellä toimipaikalla voi olla useampia luvanvaraisia toimintoja, mistä syystä oheisessa taulukossa valvottavien toimintojen määrä on suurempi kuin 120. Luetteloon on lisäksi merkitty vesilain nojalla valvottavina kohteina vedenottamot ja säännöstelyluvut. Luettelossa ei ole jätehuoltorekisteriin merkittyjä jätteenkuljettajia eikä ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvia jätteen maarakennuskäyttökohteita.

Laitostyyppi	Valvottavia toimintoja
asumajätevedenpuhdistamot	15
vedenottamot	20
eläinsuojat	13
energiantuotanto	4
jätteen käsittely	15
kaatopaikat (5 toimivaa, 9:llä jälkiseuranta)	14
kalankasvatus	30
kaivannaisteollisuus	8
lentokentät	1
sahat	2
muut toiminnot	10
puunjalostusteollisuus	1
turvetuotanto	27
varastot	2
säännöstelyluvut	7
vesivoimalaitokset	9

Laitokset jaetaan valvontaluokkiin ottaen huomioon mm. luvanvaraisten toimintojen jakaantuminen ympäristönsuojelulain liitteen 1 määrittelemiін direktiivilaitoksiin (7 kpl) ja muihin laitoksiin. Määräaikaistarkastusten kohteita valittaessa on huomioitu laitoksen valvontaluokka, riskinarvio ja käytettävissä olevat henkilöstövoimavarat.

Valvottavat kohteet, joiden toiminta vaatii ympäristöluvan, jaetaan neljään valvontaluokkaan riippuen tarvittavasta tarkastustiheydestä. Valvontaluokkajaottelun

perustana ovat toiminnan laajuus ja ympäristövaikutukset. Ympäristönsuojelulain 168 §:n ja ympäristöministeriön valvontaohjeen mukaan luvanvaraiset ja rekisteröitävät toiminnat ja niiden tarkastustiheys on määriteltävä riskiperusteisesti. Riskin arvioinnin perustana käytetään:

- toiminnan vaikutuksia ihmisen terveyteen ja ympäristöön ottaen huomioon päästötasot ja -tyypit, paikallisen ympäristön herkkyys (häiriintyvät kohteet) ja onnettomuusriskit
- tiedot lupaehtojen noudattamisesta ja rikkomuksista
- toiminnanharjoittajan taloudellisen tilan indikaattoreita

Suurin osa tarkastuskohteista kuuluu luokkaan 3, ja tarkastus niissä suoritetaan vähintään joka kolmas vuosi. Laitosten valvontaluokat tarkistetaan vuosittain.

Ympäristöluvanvaraiset kohteet jakaantuivat valvontaluokkiin v. 2018 seuraavasti:

Valvontaluokka	Valvottavia kohteita, kpl	Osuus kaikista kohteista, %
VL 1	8	5,9
VL 2	8	5,9
VL 3	78	57,8
VL 4	41	30,4

3 Määräaikais- ja muut tarkastukset

Vuonna 2019 tehdään määräaikaistarkastuksia liitteen 1 mukaisesti. Terrafame Oy:n kaivos- ja tehdasalueen valvontaan sekä toimintansa aloittavaa Sotkamo Silver Oy:ta valvotaan s.e kohteeseen voidaan tehdä myös useita useampia suppeita määräaikaistarkastuksia. Kaikista tarkastuksista laaditaan tarkastuspöytäkirja mahdollisimman pian tarkastuskäynnin jälkeen. Määräaikaistarkastus voi koostua myös useammista osatarkastuksista etenkin suurten tuotantolaitosten, kuten kaivosten kohdalla. Määräaikaistarkastus on lähtökohtaisesti laaja (vrt. maksuasetus), mutta pienten, vähän ympäristöään kuormittavien laitosten kyseessä ollessa määräaikaistarkastus voidaan pitää myös suppeana.

Kun laitos tai tuotantoalue on saanut uuden ympäristöluvan, pidetään toiminnanharjoittajan kanssa tarvittaessa neuvottelu (ei varsinainen tarkastus), jossa käydään läpi lupamääräykset ja niiden perustelut. Mikäli toiminta käynnistyy, seuraavana vuonna tehdään tarvittaessa valvonnallinen laitoskäynti.

Määräaikaistarkastusten lisäksi tehdään muita tarkastuksia ja käydään neuvotteluja toiminnanharjoittajan kanssa tilanteissa, joissa:

- toiminnassa on ollut ympäristöpäästöjä aiheuttavia tai ympäristöriskejä lisääviä häiriöitä tai muita poikkeustilanteita (mm. onnettomuustilanteet, lupamääräysten noudattamatta jättäminen)
- toiminnasta on tehty aiheellisia yleisöilmoituksia
- toiminnasta on annettu huomautuksia aikaisemmillä tarkastuksilla
- määräaikaisen luvan tarkistamisajankohta lähestyy (ELY-keskus joutuu arvioimaan luvan tarkistamistarpeen vuoden sisällä)
- toiminnassa on muu erityinen syy, mikä edellyttää tarkastusta (toiminta päättymässä, yrityksen taloudellinen tila heikentynyt oleellisesti, omistajavaihdos, toiminta laajentunut tai muuttunut)
- toimialan parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät (BAT) on hyväksytty
- alaa koskeva lainsäädäntö muuttuu

Tarvittaessa valvojat osallistuvat myös aluehallintoviraston tekemiin, ympäristölupien valmisteluun liittyviin tarkastuksiin. Kemikaalilain mukaista REACH-asetuksen valvontaa kemikaaleja käyttäviin laitoksiin tehdään yhdessä laitoksen muun valvonnan kanssa. Muiden viranomaisten, kuten TUKESin, Elintarviketurvallisuusviraston (EVIRA) ja Säteilyturvakeskuksen (STUK) laitostarkastuksiin osallistutaan harkinnan mukaan.

4 Raportointi

Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa päästö- ym. raportit ympäristöluvassa määrättyssä ajassa ja vuosiraportit seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Raportit (kuukausi-, neljännesvuosi-, puolivuotis- tai vuosiraportit) tarkistetaan ja käsitellään ympäristöministeriön asettamien tavoiteaikojen puitteissa, ja tarvittavat tiedot tallennetaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA). Vuosiraportointitietojen tulee olla tallennettuna toukokuun loppuun mennessä. Tavoitteena on saada tietojärjestelmään talletettavat tiedot kaikilta toiminnanharjoittajilta sähköisen palvelun kautta.

Määräaikaisraporteissa oleviin puutteisiin puututaan tarvittaessa. Keskeinen tarkastuksen kohde on lupamääräysten noudattaminen. Raporttien tarkistamisessa kiinnitetään huomiota mahdollisiin päästöraja-arvojen ylityksiin sekä päästöjen ja jätemäärien kehitykseen. Lisäksi tarkistetaan, että raportit sisältävät päätöksissä vaaditut tiedot ja että tietojen tuottamisessa on noudatettu luvassa ja tarkkailuohjelman hyväksymispäätöksessä määrättyjä menettelyitä.

Raportissa ilmenevien epäselvyyksien tai lupamääräysten rikkomisen perusteella ryhdytään valvontatoimenpiteisiin. Raporttien tarkistamisesta annetaan palaute toiminnanharjoittajalle puhelimitse, sähköpostilla tai erillisellä lausunnolla tai kirjallisella kehotuksella, jos raportin perusteella on havaittavissa lain tai lupamääräysten rikkomus.

Vaikutustarkkailujen tulokset tulee toimittaa kuukauden kuluessa havaintojen tekemisestä valvontaviranomaiselle. Päästö- ja vaikutustarkkailutuloksista tulee tehdä vuosittain yhteenvetoraportti luvan tai tarkkailuohjelmaa koskevan päätöksen mukaisesti.

5 Tarkkailusuunnitelmat

Käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailujen tarkkailusuunnitelmat sisältyvät ympäristölupaun tai ne on määrätty ELY-keskuksen hyväksyttäväksi. Kalataloudelliset tarkkailut hyväksyy Lapin ELY-keskuksen kalatalousyksikkö. ELY-keskuksella on oikeus tarkentaa tarkkailuohjelmia.

Tarkkailusuunnitelmassa ovat olennaisia tarkkailtavat muuttujat, esim. päästöt ja niiden pitoisuudet ja purkuvesistön vedenlaatumuuttujat, biologiset muuttujat sekä hydrologiset tekijät ja tarkkailutiheys sekä tarkkailussa edellytetyt standardit ja laatuvaatimukset.

Tarkkailujen valvonnassa kiinnitetään huomiota erityisesti tarkkailusuunnitelmien tarkoituksenmukaisuuteen ja tarkkailujen tuottamien tietojen luotettavuuteen. Tarkkailun suorittaa käyttötarkkailua lukuun ottamatta akkreditoitu tutkimuslaitos. Toiminnanharjoittaja voi suorittaa osan päästötarkkailusta itse, mutta tällöin tulos kontrolloidaan akkreditoitun laboratorion määräajoin tekemällä tarkkailulla.

Pääsääntöisesti kullakin toiminnanharjoittajalla on oma tarkkailuohjelma. Vesistö tarkkailujen tulokset raportoidaan vesistöreiteittäin yhdistettynä (ns. yhteistarkkailu). Pohjaveden tarkkailuvelvoitteita sisältyy myös pohjavedenottolupiin ja maa-ainelupiin sekä pilaantuneiden maiden kunnostuspäätöksiin ja loppuraportteihin.

Ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset

Ammattimaisten jätteenkuljettajien ilmoitukset jätehuoltorekisteriin käsitellään ja hyväksytään. Ilmoittamismenettelyllä varmistetaan jätteen kuljetus- ja käsittelyketjun asianmukaisuus. Vireille tulevat ilmoitukset käsitellään 30 päivän sisällä. Rekisteriotteet lähetetään kuljetusyriyksille kolmen vuoden välein tarkistettavaksi. Rekisteröintipäätöksissä korostetaan jätehuollon kirjanpitovelvoitteita.

Pilaantuneen maaperän puhdistamista koskevia ilmoituksia tulee vireille vuodessa 5-10 kpl ja kunnostuksen toteuttamista koskevia raportteja sama määrä. Vireille tulleet ilmoitukset ja loppuraportit käsitellään kunnostushankkeiden edellyttämässä aikatauluissa.

Pienimuotoisissa maaperän pilaantumistapauksissa ja onnettomuustapauksissa mahdollistetaan tarvittavat puhdistustoimet tarkastuskäynnin yhteydessä ilman kirjallista ilmoitusmenettelyä. Tällaisia tapauksia on vuodessa muutamia. Pilaantuneen maan puhdistustöiden valvomiseksi tehdään valvontakäyntejä työmaille.

Epäselvissä ja riitaisissa tapauksissa ELY-keskus selvittää kunnostusvastuita ja käsittelee kunnostamiseen liittyviä hallintopakkoasioita. Pilaantuneiden maiden puhdistuksessa priorisoidaan pohjavesialueilla ja taajama-alueilla olevat kohteet. Valvonnassa erityistä huomiota kiinnitetään kohteisiin, joissa kunnostustyön aikana paljastuu ilmoituksesta oleellisesti poikkeavia olosuhteita.

Häiriö- ja yleisöilmoitukset

Akuutteihin valvontatapauksiin, kuten laitosten häiriöilmoituksiin, häiriötilanteisiin, havaittuihin tai epäiltyihin lupamääräysten rikkomisiin ja ympäristövahinkoihin reagoidaan joutuisasti; samoin kansalaisten tekemiin valituksiin ja ilmoituksiin, mikäli ne osoittautuvat aiheellisiksi. Akuuttien valvontatapauksien käsittelyssä otetaan huomioon erityisesti tilanteesta aiheutuvat päästöt, päästöjen vaikutukset ja niiden seuranta.

Toiminnanharjoittajilla on velvollisuus toimittaa ilmoitus viipymättä valvontaviranomaisille poikkeuksellisesta tilanteesta, kuten onnettomuudesta tai tuotantohäiriöstä, jos siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisvaaraa. Merkittävistä poikkeustilanteiden ilmoituksista ELY-keskus antaa erillisen päätöksen. Patoturvallisuuden vaikuttavista häiriötilanteista tulee ilmoittaa viipymättä myös patoturvallisuusviranomaiselle.

Valvonnallisten ilmoitusten käsittelyssä noudatetaan seuraavia määräaikoja:

asia	enimmäisaika
Vuosi-ilmoitus	90 vrk
Kuukausi-ilmoitus	30 vrk
Päästöarvojen ylitykseen puuttuminen	30 vrk
Häiriöilmoitusten käsittely	ilmoituspäivä + 3 työpäivää
Yleisöilmoitusten käsittely	30 vrk
Padon tarkkailuohjelman ja vahingonvaaraselvityksen käsittelyaika	60 vrk

Yleisöilmoituksen saavuttua otetaan yhteyttä toiminnanharjoittajaan taustatietojen saamiseksi ja asian selvittämiseksi. Kiireellisiä toimenpiteitä vaativissa tapauksissa lähdetään käymään paikan päällä tai pyydetään apua ao. kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta tilanteen kartoittamiseksi. Ilmoituksen tekijälle vastataan asian selvittämisen jälkeen. Tiedot yleisöilmoituksista tallennetaan USPAan, ja myös ympäristönsuojelun tietojärjestelmään, mikäli kyseessä on YLVA-asiakas.

Häiriö- tai yleisöilmoituksesta johtuva tarkastuskäynti ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvassa tapauksessa tehdään aina mahdollisimman pian tapahtumapaikalle, kun:

- tutkitaan vakavia ympäristöhaittoja koskevia valituksia
- tutkitaan vakavia ympäristöonnettomuuksia ja vaaratilanteita
- tutkitaan tapauksia, joissa määräyksiä ei ole noudatettu

Tarkastuskäynnillä

- selvitetään tapahtuman syyt ja ympäristövaikutukset
- selvitetään vastuukysymykset ja mahdolliset korvausvelvollisuudet
- määritellään toimenpiteet, joilla toiminnanharjoittaja tai viranomaiset voivat mahdollisesti lieventää tai korjata tapahtuman ympäristövaikutuksia
- määritellään toimenpiteet uusien onnettomuuksien, vaaratilanteiden ja sellaisten tapauksien välttämiseksi, joissa määräyksiä ei noudateta

Tarkastuskäynnillä tehdyt päätelmät toimitetaan niille toimivaltaisille viranomaisille, joiden vastuulla on jatkotoimien ja seuraamusten täytäntöönpano. Jatkotoimet ja niiden aikataulu kirjataan muistiin yksiselitteisesti ja valvotaan, että toiminnanharjoittaja toteuttaa sovitut jatkotoimet.

Kontrolli- ja valvontanäytteitä voidaan ottaa poikkeuksellisissa tilanteissa, esimerkiksi vesistön tai maaperän pilaantumistapauksissa. Näytteenotosta vastaa konsultti (Eurofins). Vakavassa ympäristöonnettomuus- tms. tilanteessa pyydetään virka-apua pelastuslaitokselta.

ELY-keskus toimii yleisvalvontaviranomaisena öljyvahinkotapauksissa, joita sattuu Kainuussa 50 - 60 kpl vuodessa. Varsinainen öljyntorjuntavastuu on pelastusviranomaisella.

8

Valvonnan maksullisuus

Ympäristönsuojelulain 205 §:ssä määrätään luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan valvonnan maksullisuudesta.

Maksujen perinnässä noudatetaan valtioneuvoston antamaa asetusta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista sekä ympäristöministeriön maksullisia suoritteita koskevaa ohjetta 5.5.2015. Mikroyrityksiltä (vähemmän kuin 10 työntekijää, liikevaihto alle 2 milj. euroa vuodessa) valvonta- maksut peritään asetuksen maksutaulukosta 25 %:lla alennettuna.

Maksullisia suoritteita ovat:

- valvontaohjelmaan perustuvat luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastukset (suppeat ja laajat)
- tarkastukset onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteessa (IED-laitokset, YSL 169 §), sekä
- tarkastukset kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi sekä toiminnan lopettamista koskevan päätöksen noudattamisen valvomiseksi (ympäristönsuojelulaki 175, 176 ja 181 §)
- toiminnanharjoittajien määräaikaisraportoinnin (kuukausi-, osavuosi- ja vuosiraportointi) tarkastaminen ja siitä aiheutuvat toimenpiteet
 - o määräaikaisraporttien tarkastuksiin luetaan niin sähköisesti kuin paperilla toimitetun käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuraportin tarkastamisen lisäksi mahdolliset jatkotoimet, kuten yhteydenotot toiminnanharjoittajaan ja neuvottelut, raportin palautukset ja korjatun raportin tarkastaminen.

- o kertaluonteisista selvityksistä laadittujen raporttien ja toiminnanharjoittajien yhteisvastuullisesti laatimien yhteistarkkailuraporttien tarkastamista ei lueta maksulliseksi suoritteeksi

Maksullisia ovat myös:

- ympäristöluvassa asetettujen velvoitteiden mukaisen tarkkailusuunnitelman ja sen muutoksen hyväksyminen
- pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittely
- jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä tehtävä päätös

Asiakkaiden laskutuksesta vastaa kehittämis- ja hallintokeskus ELY-keskuksen USPAan tallentaman sähköisen tarkastuskertomuspöytäkirjan tai päätöksen perusteella.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä ja muutoin kuin päätöksen yhteydessä annetusta jätehuoltorekisteriotteesta peritään asetuksen määräämä maksu samoin kuin ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemisestä.

D Jätelain mukainen valvonta

Jätelain nojalla valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä, syntyy vaarallista jätettä, harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljetusta, keräystä tai välitystä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Jätelain mukaista toimintaa valvotaan tavanomaisen laitostenvalvonnan kautta jätehuollon toiminnanharjoittajien määräaikaistarkastuksilla, myös muiden kuin jätealan toiminnanharjoittajien jätehuoltoa valvotaan määräaikaistarkastuksilla. Vuonna 2019 määräaikaistarkastuksilla tarkastetaan, että toiminnanharjoittajat käyttävät jätehuoltorekisteriin ilmoittautuneita jätteenkuljettajia ja laativat tarvittavista jätteistä siirtoasiakirjat. Suurimpia jätteenkuljetusyrityksiä valvotaan tarpeen mukaan kuljetuskaluston asianmukaisuuden ja jätelaissa säädettyjen kirjanpitovelvoitteiden varmistamiseksi. Kainuun ELY-keskuksen jätehuoltorekisterissä on vajaa 50 jätteenkuljetusyritystä. Jätelain mukaisessa valvonnassa painotetaan jätelain velvoitteita (jätehuoltorekisteri, jätekirjanpitovelvoitteet).

Joitakin yhteydenottoja roskaamisasioista tulee vuosittain ELY-keskukseen. Roskaamisasioiden hoito kuuluu kunnan toimivaltaan. Jätehuoltorikkomusten (vakavat roskaantumistapaukset, luvattomat kaatopaikat tms.) selvittämisessä annetaan kunnille apua. Mikäli kunta on siivoamisvelvollinen ja laiminlyö velvollisuutensa, ELY-keskus antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

Lopetettujen kaatopaikkojen ja muiden jätteen käsittelypaikkojen jälkihoitotoimenpiteitä ja jälkitarkkailua valvotaan. Osa jätelain mukaan valvottavista toiminnoista on ympäristölupavelvollisia. Pienet jätteenkäsittelytoiminnot ja maankaatopaikat on siirretty kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten valvottaviksi.

Poliisin ja muiden viranomaisten kanssa tehdään tarvittaessa yhteisiä tarkastuksia luvattomille jätteiden sijoituspaikoille. Valvontaa poliisin ja muiden viranomaisten kanssa tehostetaan ja valvonnan työnjakoa kuntien kanssa parannetaan. Jätteiden kansainvälisten siirtojen valvonnassa tehdään yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Kainuun ELY-keskus valvoo osaltaan jätteiden kansainvälisiä siirtoja toimialueensa jätteiden käsittelylaitosten ja jättekuljetusten tavanomaisen valvonnan yhteydessä.

E Vesilain mukainen valvonta

1 Vesitalouslupien valvonta

Vedenottamoiden valvontaan sovelletaan samoja periaatteita kuin ympäristönsuojelulain mukaiseen laitostenvalvontaan. Tarkastuskäynnit pyritään tekemään yhdessä terveystarkastajan kanssa. Vedenottamoille tehdään viisi määräaikaistarkastusta.

Vesistöjen säännöstelyn valvonta tapahtuu pääosin luvanhaltijan vedenkorkeus- ja virtaamaraportoinnin perusteella. Muihin vesirakennushankkeisiin liittyy usein rakentamisen ympäristövaikutusten tarkkailuohjelmien hyväksymistä, rakentamisen valvontaa ja tarkkailujen seuranta.

2 Vesilakin perustuva ilmoitusmenettely

Vesistön ja rannan ruoppaamisesta, vähäistä suuremmasta ojituksesta ja yli 100 m³:n vedenotosta tulee tehdä ilmoitus ELY-keskukseen. Rannan ruoppausta koskevat ilmoitukset tulee käsitellä 30 päivän ja ojitusilmoitukset 60 päivän kuluessa. Ilmoitus menettelyyn liittyy aina luvantarveharkinta.

3 Muu vesilain mukainen valvonta

Vesilain valvonnasta huomattavan osan muodostaa vesistön käyttöä koskevien haittojen ja ristiriitojen käsittely. Tapaukset ovat usein vaikeita ja työläitä selvitettäviä. Ne vaativat paikan päällä käyntiä ja usein myös vanhojen tietoaineistojen ja vesistövaikutusten selvityksiä.

Vesilain mukaista luvantarveharkintaa tehdään ilmoitusmenettelyn lisäksi mm. sijoitettaessa kaapeleita, vesi- ja viemärijohtoja ja maalämpölaitteistoja vesialueelle.

F Patoturvallisuuslain mukainen valvonta

Kainuun ELY-keskus toimii patoturvallisuusviranomaisena koko Suomessa. Kainuun ELY-keskuksella on valvottavana yhteensä 448 luokiteltua patoa, joista jäte- ja kaivospatoja on 123. Kainuussa valvottavia luokiteltuja patoja on 38, joista jäte- ja kaivospatoja 28. Luokitelluilla padoilla pidetään määräaikaistarkastus vähintään viiden vuoden välein. Tarkastuksen suorittaa padon omistajan asiantuntija. Patoturvallisuusviranomaisen osallistuu tarkastuksiin. Tarkastukseen kutsutaan myös pelastusviranomaisen sekä jäte- ja kaivospadoilla ympäristönsuojelulakia valvova viranomaisen. Lisäksi vesistöpadoilla voidaan tarkastukseen tarvittaessa kutsua vesilainvalvonnasta vastaava alueellinen viranomaisen.

Määräaikaistarkastuksia pidetään vuonna 2019 84:lla Kainuun ELY-keskuksen valvomalla padolla (Liite 2). Padot luokitellaan patoturvallisuuslain mukaan vahingonvaarasta riippuen kolmeen eri luokkaan (1-, 2- ja 3-luokka). Luokitelluille padoille padon omistajan tulee laatia tarkkailuohjelma, joka hyväksytään ELY-keskuksessa. 1-luokan padoille tulee laatia vahingonvaaraselvitys ja turvallisuussuunnitelma. Myös vahingonvaaraselvitys hyväksytään ELY-keskuksessa. Käsittelyaika tarkkailuohjelman ja vahingonvaaraselvityksen hyväksymiselle on keskimäärin 2 kuukautta.

Padon tarkkailuohjelman hyväksymisestä, vahingonvaaraselvityksen hyväksymisestä ja luokittelupäätöksestä peritään maksu valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen

maksullisista suoritteista vuonna 2019 (VNA 1372/2018) mukaisesti, ellei padon omistajana ole valtio. Asiakkaiden laskutuksesta vastaa kehittämis- ja hallintokeskus.

Patoturvallisuusviranomainen antaa myös lausuntoja patoihin liittyvissä muiden lakien mukaisissa lupa-asioissa. Patoja koskevat tekniset tiedot sekä tiedot esimerkiksi tarkastuksista säilytetään patoturvallisuuden tietojärjestelmässä. Padon omistaja voi nähdä järjestelmästä omaa patoan koskevat tiedot. Myös muut viranomaiset kuin patoturvallisuusviranomainen voi pyytää selausoikeudet tietojärjestelmään. Patoturvallisuuteen liittyvistä häiriötilanteista tulee ilmoittaa viipymättä patoturvallisuusviranomaiselle. Häiriötilanteista tulee laatia myös häiriötilanneilmoitus, joka voidaan toimittaa tarpeen mukaan jälkikäteen, mikäli tilanne on ilmoitettu viranomaiselle. Patoturvallisuusviranomainen kerää tiedot häiriötilanteista patoturvallisuuden tietojärjestelmään.

G Valvontaohjelman ja valvontaraportin käsittely

Vuoden 2019 valvontaohjelma on käsitelty Y-vastuualueen päällikköpalaverissa ja ympäristövastuu -yksikön valvontatiimissä.

Valvontaohjelmaa voidaan muuttaa, jos uudet säädökset, ministeriöiltä tulevat ohjeet tai olosuhdemuutokset ympäristössä sitä edellyttävät.

Vuoden 2018 valvonnan toteutumisesta laaditaan raportti (valvontakertomus) Se sisältää myös Y-vastuualueen johtajan arvion v. 2018 toteutuneesta valvonnasta. Valvontakertomus valmistellaan ympäristövastuuyksikössä. Valvontakertomus saatetaan tiedoksi Kainuun ELY-keskuksen johtoryhmälle.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on ratkaissut Y-vastuualueen johtaja Kari Pehkonen ja asiakirjan on esitellyt yksikön päällikkö Sari Myllyoja. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on tämän asiakirjan lopussa.

Liitteet

1. Ympäristölupien määräaikaistarkastukset vuonna 2019
2. Patojen määräaikaistarkastukset vuonna 2019

LIITE 1

Kainuun ELY-keskus, ympäristönsuojelulain mukaiset määräaikaistarkastukset vuonna 2019 (*) kohteeseen voidaan tehdä myös useita suppeita määräaikaistarkastuksia (1-10 kpl)
Liite 1 hyväksytty tammikuussa 2019

VALVONTAKOHDE

Kainuun Lohimestari Oy, Katerman laitos	Pasi Toro
Kalankasvatus Vääräniemi Oy, Kiehtäjäkoskenlaitos	Pasi Toro
Lylyjoen Lohi Ky	Pasi Toro
KAINUUN RAJAVARTIOSTO, KARTTIMO (Heko)	Juha Määttä
KAINUUN RAJAVARTIOSTO, KUIVASSALMEN AMPUMARATA	Juha Määttä
KAINUUN RAJAVARTIOSTO, VARTIUKSEN AMPUMARATA	Juha Määttä
KAINUUN RAJAVARTIOSTO, VARTIUS (Heko)	Juha Määttä
Vapo Oy, Paltamon PIMA-kapseli	Juha Määttä
Loiste sähköverkko Oy, Konapan kyllästämö	Juha Määttä
Keisarintienturve Oy, VAIVAISUO, VUOLIJOKI	Marja Manninen
LAURONEN SAKARI, PIESANSUO, HYRYNSALMI	Marja Manninen
VAPO OY, JÄKÄLÄSUO, SOTKAMO	Marja Manninen
VAPO OY, KETTUSUO, HYRYNSALMI	Marja Manninen
VAPO OY, KURKISUO, SOTKAMO	Marja Manninen
VAPO OY, MARJOSUO-SÄYNÄJÄSUO, KAJAANI	Marja Manninen
VAPO OY, LAMPSISUO, (VUOLIJOKI)Kajaani	Marja Manninen
MONDO MINERALS B.V. Branch Finland, Sotkamo ja Uutela	Mari Helin
Sotkamo Silver Oy (*)	Mari Helin
JUUAN DOLOMIITTIKALKKI OY, Reetinniemi	Mari Helin
TULIKIVI OYJ, Suomussalmen tehdas	Mari Helin
Morenia Oy, Pihlajavaara	Mari Helin

MondO MINERALS B.V. Branch Finland, Mieslahden kaivos
 Fin-Terpuu Oy, biopolttoaineen kuivauslaitos
 Kainuun jätehuollon kuntayhtymä, Majasaaren jätekeskus
 UPM Kymmene Oyj, Parkinmäen vanha kaatopaikka
 Kainuun Voima Oy, voimalaitos
 Kajaanin Romu Oy, Majasaaren käsittelylaitos
 Kuusakoski Oy, Petäisenniskan jätteiden käsittelylaitos
 Lassila & Tikanoja Oyj, Sokajärventien jätteiden käsittelylaitos
 St1 Renewable Energy Oy, bioetanolitehdas
 Kuhmon kaupunki, vartiuksen jäteveden puhdistamo
 Puolangan kunta, Kirkonkylän jätevedenpuhdistamo
 Ristijärven vesihuolto-osuuskunta, kirkonkylän jätevedenpuhd.
 Vesi-Mega Oy, Kirkonkylän jätevedenpuhdistamo, Hyrynsalmi
 Terrafame Oy (*)

Mari Helin
 Tatu Turunen
 Tatu Turunen
 Tatu Turunen
 Tatu Turunen
 Tatu Turunen
 Tatu Turunen
 Tatu Turunen
 Risto Rojo
 Risto Rojo
 Risto Rojo
 Risto Rojo
 Riina Päätalo

LIITE 2

Kainuun ELY-keskus, patojen määräaikaistarkastukset vuonna 2019

Pato	Patoluokka	Patotyyppi	Sijaintikunta	Omistaja	Vastuuvalvoja
Haapajärven tekojärven patorakenteet	1-luokka	Vesistöpato	Raahe	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Melon voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Nokia	PVO-Vesivoima Oy	Isomäki Eija
Pirttirannan tulvapenger	1-luokka	Tulvapenger	Vantaa	Pirttiranta Oy	Isomäki Eija
Porttipahdan padot	1-luokka	Vesistöpato	Sodankylä	Kemijoki Oy - Rovaniemi	Lampela Risto
Lokan padot	1-luokka	Vesistöpato	Sodankylä	Kemijoki Oy - Rovaniemi	Lampela Risto
Vajukosken voimalaitoksen padot	1-luokka	Vesistöpato	Sodankylä	Kemijoki Oy - Rovaniemi	Lampela Risto
Jolmankosken voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Ylitornio	Tornionlaakson Voima Oy	Lampela Risto
Kaaranneskosken voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Pello	Tornionlaakson Voima Oy	Lampela Risto

Pato	Patoluokka	Patotyyppi	Sijaintikunta	Omistaja	Vastuuvalvoja
Portimokosken voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Ylitornio	Tornionlaakson Voima Oy	Lampela Risto
Sääkskosken säännöstelypato ja Kaitforsin maapato	2-luokka	Vesistöpato	Kruunupyy	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kaitforsin voimalaitos	2-luokka	Vesistöpato	Kruunupyy	Oy Herrfors Ab	Sulkakoski Mikko
Venetjoen tekojärven patorakenteet	1-luokka	Vesistöpato	Halsua	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kaarenhaaran säännöstelypato	3-luokka	Vesistöpato	Evijärvi	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Vissaveden tekojärven patorakenteet	2-luokka	Vesistöpato	Kaustinen	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Myllykosken säännöstelypato Reisjärvi POP	3-luokka	Vesistöpato	Reisjärvi	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Laiva kaivoksen Vesivarastoaltaan pato	2-luokka	Jätepato	Raahe	Nordic Gold Oy	Nurmi Heli
Laiva kaivoksen Rikastushiekka-altaan B (HGP1) pato	1-luokka	Jätepato	Raahe	Nordic Gold Oy	Nurmi Heli
Vaarainjärven vesivarastoaltaan padot	3-luokka	Jätepato	Raahe	Nordic Gold Oy	Nurmi Heli
Laivakaivos rikastushiekka-altaan A padot	2-luokka	Jätepato	Raahe	Nordic Gold Oy	Nurmi Heli
Laivakaivos rikastushiekka-altaan B (HGP2) -altaan padot	1-luokka	Jätepato	Raahe	Nordic Gold Oy	Nurmi Heli
Maalimaan voimalaitos	2-luokka	Vesistöpato	Oulu	PVO-Vesivoima Oy	Lampela Risto
Kokemäen perunatärkkelystehtaan jätepadot	3-luokka	Jätepato	Kokemäki	Finnamyl Oy - Kokemäki	Jokiranta Tomi
Oijärven säännöstelypato	3-luokka	Vesistöpato	Ii	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Uljuan tekojärven patorakenteet	1-luokka	Vesistöpato	Siikalatva	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Uljuan voimalaitos	1-luokka	Vesistöpato	Siikalatva	Vattenfall Oy - Helsinki	Sulkakoski Mikko
Parostenjärven pato	2-luokka	Vesistöpato	Ylöjärvi	Metsähallitus Kiinteistökehitys	Niskanen Teea

Pato	Patoluokka	Patotyyppi	Sijaintikunta	Omistaja	Vastuuvalvoja
Äänekosken tehtaan allaspadot	3-luokka	Jätepato	Äänekoski	Metsä Fibre Oy - Äänekosken tehdas	Jokiranta Tomi
Äänekosken voimalaitoksen pato	1-luokka	Vesistöpato	Äänekoski	Metsä Board Oyj	Isomäki Eija
Imatran terästehtaan jätealtaiden pato	3-luokka	Jätepato	Imatra	Ovako Imatra Oy Ab	Jokiranta Tomi
Tuosan kaatopaikan pato	Ei luokiteltava	Jätepato	Lappeenranta	UPM-Kymmene Oyj Kaukas	Isomäki Eija
Mussalon jätepato	3-luokka	Jätepato	Kotka	Mussalon Voima Oy	Jokiranta Tomi
Korpisenlampien säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Reisjärvi	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Settijärven säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Haapajärvi	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kortteisen säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Siikalatva	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Merikosken voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Oulu	Oulun energia	Sulkakoski Mikko
Otanmäen jätepato	2-luokka	Jätepato	Kajaani	Otanmäki Mine Oyj	Nurmi Heli
Padinginkosken säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Nivala	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Padinginkosken voimalaitos	2-luokka	Vesistöpato	Nivala	Perhon Voima	Sulkakoski Mikko
Pyhäjärven säännöstelypato	3-luokka	Vesistöpato	Pyhäjärvi	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Vähä-Lamujärven säännöstelypato	3-luokka	Vesistöpato	Pyhäntä	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kotilammen säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Isokyrö	Björkenheim Johan	Sulkakoski Mikko
Kotilammen alempi pato	3-luokka	Vesistöpato	Isokyrö	Björkenheim Johan	Sulkakoski Mikko
Hamarinkosken säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Ylivieska	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Hamarinkosken voimalaitospato	2-luokka	Vesistöpato	Ylivieska	Perhon Voima	Sulkakoski Mikko
Iso-Lamujärven säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Pyhäntä	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko

Pato	Patoluokka	Patotyyppi	Sijaintikunta	Omistaja	Vastuuvalvoja
Juurikkajärven säännöstelypato	3-luokka	Vesistöpato	Haapajärvi	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kiljanjärven säännöstelypato	3-luokka	Vesistöpato	Reisjärvi	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kuonanjärven pato	3-luokka	Vesistöpato	Haapajärvi	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kolmisopen säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Sotkamo	Terrafame Oy	Nurmi Heli
Lumelan pato	2-luokka	Jätepato	Kajaani	Terrafame Oy	Nurmi Heli
Kuljunlammen pato	2-luokka	Jätepato	Sotkamo	Terrafame Oy	Nurmi Heli
Vääräkosken voimalaitospato	3-luokka	Vesistöpato	Orimattila	Orimattilan Vesi Oy	Niskanen Teea
Kalkkistenkosken säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Asikkala	Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Niskanen Teea
Porin kaupungin tulvapidot	1-luokka	Tulvapenger	Pori	Porin kaupunki - Tekninen palvelukeskus	Sulkakoski Mikko
Karhijärven säännöstelypato	2-luokka	Vesistöpato	Pori	Varsinais-Suomen ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Oravajoen pato	2-luokka	Vesistöpato	Pori	Varsinais-Suomen ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Kynäsjoen pato	2-luokka	Vesistöpato	Pomarkku	Varsinais-Suomen ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Riuttansalmen pato	2-luokka	Vesistöpato	Pomarkku	Varsinais-Suomen ELY-keskus	Sulkakoski Mikko
Hirvivuolteen säännöstelypato	3-luokka	Vesistöpato	Pyhtää	Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Mustonen Vesa
Silvolan altaan pato	1-luokka	Vesistöpato	Vantaa	HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut - Silvola	Isomäki Eija
Valsverksforsenin pato	2-luokka	Vesistöpato	Raasepori	Fiskars Oyj Abp	Jokiranta Tomi
Sulakorven tekoaltaan pato	3-luokka	Vesistöpato	Vehmaa	Juha Heikkilä	Jokiranta Tomi
Jokioistenkosken pato	2-luokka	Vesistöpato	Jokioinen	Koskienergia Koskivoima Oy, Jokioinen	Isomäki Eija
Mineraalitekniikan koetehtaan jätepato	2-luokka	Jätepato	Outokumpu	Geologian tutkimuskeskus, GTK Mintec	Nurmi Heli
Rautjärven Juankosken voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Rautjärvi	Metsä Board Oyj, Simpele	Mustonen Vesa

Pato	Patoluokka	Patotyyppi	Sijaintikunta	Omistaja	Vastuuvalvoja
Kukkurakosken voimalaitoksen pato	3-luokka	Vesistöpato	Ikaalinen	Leppäkosken Sähkö Oy	Mustonen Vesa
Leppäskosken voimalaitoksen pato	3-luokka	Vesistöpato	Ikaalinen	Leppäkosken Sähkö Oy	Mustonen Vesa
Kantturakosken voimalaitoksen pato	3-luokka	Vesistöpato	Virolahti	Kantturakosken Vesivoima Oy	Mustonen Vesa
Kurun metsäoppilaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Ylöjärvi	Tampereen kaupunki - Tilakeskus liikelaitos	Jokiranta Tomi
Vaajakosken pato	2-luokka	Vesistöpato	Jyväskylä	SUUR-SAVON SÄHKÖ Oy	Jokiranta Tomi
Naiskosken pato	2-luokka	Vesistöpato	Jyväskylä	SUUR-SAVON SÄHKÖ Oy	Jokiranta Tomi
Kemin kaivos, altaan 7 padot	1-luokka	Jätepato	Keminmaa	Outokumpu Chrome Oy	Nurmi Heli
Kemin kaivos, altaan 4 padot	2-luokka	Jätepato	Keminmaa	Outokumpu Chrome Oy	Nurmi Heli
Kemin kaivos, altaan 5 padot	2-luokka	Jätepato	Keminmaa	Outokumpu Chrome Oy	Nurmi Heli
Kemin kaivos, altaan 2 ja 3 padot	2-luokka	Jätepato	Keminmaa	Outokumpu Chrome Oy	Nurmi Heli
Kemin kaivos, altaan 6 padot	2-luokka	Jätepato	Keminmaa	Outokumpu Chrome Oy	Nurmi Heli
Kemin kaivos, altaan 1 padot	2-luokka	Jätepato	Keminmaa	Outokumpu Chrome Oy	Nurmi Heli
Nuojuan voimalaitoksen pato	1-luokka	Vesistöpato	Vaala	Fortum Power and Heat Oy, Oulujoen vesistö	Nurmi Heli
Jylhämän voimalaitoksen pato	1-luokka	Vesistöpato	Vaala	Fortum Power and Heat Oy, Oulujoen vesistö	Nurmi Heli
Montan voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Muhos	Fortum Power and Heat Oy, Oulujoen vesistö	Nurmi Heli
Pyhäkosken voimalaitoksen pato	1-luokka	Vesistöpato	Muhos	Fortum Power and Heat Oy, Oulujoen vesistö	Nurmi Heli
Juupajoen korkeakosken voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Juupajoki	Kosken Voima Oy	Jokiranta Tomi
Mäntänkosken voimalaitoksen pato	2-luokka	Vesistöpato	Mänttä-Vilppula	Mäntän Energia Oy	Mustonen Vesa
Ruoko-ojan pato	2-luokka	Vesistöpato	Kankaanpää	Kankaanpään kaupunki	Jokiranta Tomi

Tämä asiakirja KAIELY/355/2017 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/355/2017 har godkänts elektroniskt

Myllyoja Sari 13.05.2019 17:36

Pehkonen Kari 14.05.2019 09:38